

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з японської філології
на тему:

**ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ ЯК ОБ'ЄКТ ФРАЗЕОЛОГІЇ:
СТРУКТУРНИЙ АСПЕКТ**

Студентки групи __П'яп 01-20_____
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання
Освітньої програми:
Японська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.069 Східні мови та
літератури (переклад включно),
перша – японська

Камерської Катерини Олександрівни

Науковий керівник:

Шепельська І.Ю. __

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНЕ ПОНЯТТЯ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ У ФРАЗЕОЛОГІЇ.....	6
1.1 Загальна характеристика фразеологізмів.....	6
1.2 Прислів'я та приказки як об'єкт фразеології.....	10
1.3 Йоджіджюкуго як особливий вид фразеологічних одиниць в японській мові.....	13
1.4 Методи дослідження прислів'їв та приказок в японській мові.....	17
Висновки до розділу I.....	19
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ.....	21
2.1 Класифікація фразеологізмів.....	21
2.2 Особливості структури прислів'їв та приказок в японській мові.....	27
Висновки до розділу II.....	29
ВИСНОВКИ.....	31
АНОТАЦІЯ.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34

ВСТУП

Мова — живий організм і здатна розширювати власний лексичний фонд. Японська мова, як і всі інші мови, збагачується з року в рік. За допомогою словотворення виникають нові лексичні одиниці, які вкорінюються у повсякденність і присутні в спілкуванні пересічних людей.

У японській мові надзвичайно велика кількість паремій, що представлені у вигляді прислів'їв та приказок, тому нерідко виникають труднощі з розумінням інформації поданої в усній формі, особливо без належного рівня опанування мовою. На цю тему з'явилась велика кількість робіт, присвячених аналізу, структуризації, порівняння і дослідження фразеологізмів в японській мові тощо, у яких питання вживання фразеологізмів вирішується як у семантичному, так і в лексикографічному та інших прикладних аспектах.

Вивчення проблем фразеології є досить **актуальним** питанням, що зумовлено необхідністю поглибленого вивчення можливостей фразеологічних одиниць, особливо у процесі опанування мовою та при перекладі, адже прислів'я та приказки — це унікальний мовний матеріал, втілення мудрості багатьох поколінь, культурна спадщина народу.

Об'єктом курсової роботи є явище фразеології в сучасній японській мові.

Предметом даного дослідження є структурні особливості фразеологізмів на прикладі прислів'їв і приказок та їх місце в сучасній японській мові.

Мета курсової роботи — виявлення особливостей будови і використання прислів'їв та приказок у середовищі сучасної японської мови.

Завдання дослідження:

1. Уточнити поняття фразеологізмів у сучасному мовознавстві.
2. Окреслити поняття прислів'їв та приказок в японській мові.

3. Проаналізувати прислів'я та приказки як об'єкт фразеології.
4. Виявити особливості структури прислів'їв та приказок в японській мові.
5. Надати класифікацію фразеологізмів в японській мові.

Матеріалом дослідження послугували сучасні фразеологічні словники та словники прислів'їв та приказок української та японської мов. З використаних джерел були відібрані японські фразеологічні одиниці у кількості 66, що пов'язані з історією, культурою, релігією, побутом, традиціями та звичаями японців. До них за можливості були підібрані часткові чи повні відповідники в українській мові. Для проведення аналізу у контексті використовувалися книги *にゃんこ四字熟語辞典*, онлайн словникові бази, а також сайти, наприклад, Mynavi, KotoBank, GOO, The Japan Times, ToFuGu, CotoAcademy тощо для аналізу фразеологізмів у контексті.

Методи:

- метод логічного співставлення — для обґрунтування теоретичних висновків, співставлення точок зору різних науковців, для знаходження сильних та слабких сторін;
- статистичний метод використано для отримання об'єктивних даних щодо частотності різних прислів'їв та приказок;
- дистрибутивно-статистичний метод — для вивчення прислів'їв та приказок у контексті;
- описовий метод, як загальний, для пояснення особливостей будови прислів'їв та приказок та їх використання.

Науковою новизною дослідження є вивчення структурних особливостей фразеологізмів як особливого класу слів на прикладі прислів'їв та приказок в контексті сучасної японської мови. У дослідженні докладно проаналізоване місце фразеологізмів у японському мовленні, розглянуто їхні структурні особливості та досліджено взаємозв'язок між

фразеологізмами та японською культурою. Дослідження висвітлює роль прислів'їв та приказок у формуванні мовленнєвої компетенції та культурної ідентичності японської мови. Результати дослідження важливі для дослідників японської мови та культури, викладачів та студентів, які вивчають японську мову, а також для всіх, хто цікавиться культурною спадщиною Японії.

Практичне значення: Матеріали й висновки курсової роботи можуть бути використані у процесі викладання курсів з японської мови, для навчання перекладу, а також у науково-практичній роботі.

Вивчення структури фразеології має дуже важливе практичне значення для різних галузей, таких як лінгвістика, мовознавство, психолінгвістика, літературознавство, перекладознавство тощо.

Перекладознавство: знання структури фразеології допомагає перекладачам точніше передавати зміст фразеологізмів з однієї мови на іншу.

Мовознавство: вивчення структури фразеології допомагає розуміти механізми формування фразеологізмів, зокрема, їх семантику та стилістичні особливості.

Літературознавство: вивчення фразеології допомагає аналізувати літературні твори та розкривати їхню стилістичну специфіку.

Комунікація: знання фразеології допомагає ефективніше спілкуватися з іншими людьми, особливо у випадках, коли мова має багато фразеологізмів, які носії мови використовують у повсякденному житті.

Психолінгвістика: вивчення фразеології допомагає розуміти, як люди сприймають та обробляють фразеологізми в мовленні та мовленнєвій діяльності

РОЗДІЛ 1.

ЗАГАЛЬНЕ ПОНЯТТЯ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ У ФРАЗЕОЛОГІЇ

1.1 Загальна характеристика фразеологізмів

Фразеологія – це розділ мовознавства, що вивчає словосполучення з ускладненою семантикою, які породжуються структурно семантичними моделями змінних поєднань, тобто фразеологічні одиниці або фразеологізми. А також для позначення сукупності подібних словосполучень, властивих даній мові. До фразеологічних висловів відносяться крилаті вислови, ідіоми, афоризми, паремії тощо. (Словник української мови, 1979. с. 638).

Система сучасної японської фразеології – складне явище, сформоване у процесі довготривалого історичного розвитку, яке складається з трьох пластів:

1. 和語 わご (ваго) — прадавня, власне японська фразеологія, що бере початок у IV столітті, до доби всеосяжного насадження китайської мови в Японії.
2. 漢語 かんご (канго) — фразеологія, представлена у вигляді китаїзмів, запозичених у період з IV по X століття.
3. 外来 がいらいご (гайрайго) — фразеологія, перейнята у новий та модерний часи.

Проте, варто відзначити, що у японському мовознавстві науковці не розглядають фразеологію як окрему лінгвістичну науку. Саме через це у японській сучасній мові відсутній термін “фразеологія”. Але, водночас, є велика кількість термінів, які за своїм значенням можуть бути подібними до поняття фразеологічної одиниці. Як приклад може слугувати 諺 ことわざ (котавадза) – прислів'я, приказка або афоризм. 言い習わし いいならわし

(іінараваші) – сталий вислів. 慣用句 *かんようく* (канйоку) – ідіома, ідіоматичний вислів. 故事成語 *こじせいご* (коджі сейго) – сталий вислів, ідіома. 四字熟語 *よじじゆくご* (йоджіджюкуго) – фразеологічні одиниці, запозичення з китайської мови, що складаються всього з чотирьох ієрогліфів, 俚諺 *りげん* (ріген) – приказка, стійкий вислів з лаконічною будовою (Пирогов, 2015, с. 114–120).

У галузі японської лінгвістики найбільшої слави набув 白石大二 Дайдзі Сіраїсі. Ним була опублікована вагома кількість наукових робіт, в тому числі й стосовно фразеологічних одиниць. Варто зазначити й таких дослідників, як Нобуо Орігучі, Ясумоку Ікеда, Окабаяші Харуо.

Важливо наголосити, що й вітчизняні науковці розробили незліченну кількість праць на цю тему, зокрема відзначаються дослідження Пирогова В.Л. у галузі японських прислів'їв і приказок.

Фразеологічні одиниці відзначаються сталістю використання, а також використанням виразу у даній формі внаслідок звички, що сформувалася за довгий час (Саніна Г. В., 2020р., с.78).

Серед фразеологізмів, що існують з найдавніших часів часто зустрічаються ті, що пов'язані з історичними фактами, релігією, поезією, побутом, красою природи тощо (Пирогов В.Л. 2009, с. 11-22).

釈迦に説法 *しゃかにせっぽう* (шяка ні сеппо) — дослівно читати проповідь Будді. Безглуздо читати лекцію про те, як ловити окуня професійним рибалкам на окуня (дурість впевнено навчати когось, хто обізнаніший за вас) — не вчи вченого.

歴史は繰り返す *れきしはくりかえす* (рекіші ва курикаесу) — історія повторюється.

治に居て、乱を忘れず *ちにて、らんをわすれず* (чінііте, ран о васуредзу) — мудрість прадавніх часів, збережена у вислові “Коли живеш у мирі, не забувай про війну”, більш відома як “Хочеш жити у мирі – готуй війну”.

雲の上はいつも晴れ くものうえはいつもはれ (кумо но уе ва іцумо харе), що дослівно — над хмарами завжди сонячно

Навіть якщо зараз не все добре, після подолання труднощів на вас чекає світле майбутнє.

聞くは一時の恥 聞かぬは一生の恥 きくはいつときのはじきかぬはいつしょうのはじ (кіку ва іттокі но хаджі кікану ва ішшыо но хаджі)

Що буквально можна перекласти як “слухати - це тимчасовий сором, а не слухати - сором на все життя” — не бійтеся запитувати те, що вам не зрозуміло.

Ще зі споконвічних часів люди співставляють предмети навколишнього середовища з власними частинами тіла, як наприклад, з головою, руками й ногами. Тож, особливу групу фразеологічних одиниць складають фразеологізми, в структурі яких в якості повнозначного компонента міститься лексема, що означає частину тіла людини чи тварини (Саніна Г. В., 2020р., с.79).

魚心あれば水心 うおごころあればみずごころ (уогокоро ареба мізу кокоро)

Буквально означає: «якщо вода ласкава до риби, то риба буде ласкава до води». Якщо ви виявляєте до когось прихильність, вони виявлятимуть прихильність до вас у відповідь.

口に蜜あり腹に剣あり くちにみつありはらにけんあり (kuchi ni mitsu ari hara ni ken ari)

Дослівно: «де рот меду, там і меч у животі». Під солодкими словами ховається отрута.

羽根が生えたように売れる はねがはえたようにうれる (хане га хаetaйоу ні уреру) — дослівно “виростають крила”. Речі, що продаються на постійній основі швидкими темпами і швидко закінчуються, як птахи, що летять один за одним. Говорять про речі, що мають високий попит.

目くら蛇ものにおじず

めくらへびものにおじず

(мекураебімононіоджідзу) — “сліпа змія нічого не боїться”. Подібно до того, як сліпі люди не бояться змій, тому що вони ніколи їх не бачили, ті, хто не знають певних речей, безстрашні й готові протистояти їм. Існує влучний синонімічний вислів “дурні кидаються туди, куди ангели і ступити бояться”.

Таким чином, проаналізувавши японський фразеологічний фонд простежується неповторне явище. Упродовж наукового вивчення японської мови з погляду фразеологічної системи, слід звертати особливу увагу на специфічні особливості слів, що утворюють фразеологізми.

Японська класифікація фразеологічних одиниць нечітка за структурою та досить об'ємна.

О. О. Селіванова (2006) наголошує, що класифікація фразеологізмів – дискусійна проблема сучасної фразеології. (644 с.)

Незважаючи на це є різні критерії які допомагають у класифікації фразеологізмів.

1.2 Прислів'я та приказки як об'єкт фразеології

Прислів'я і приказки є безцінним ресурсом людства, що містить колосальний інтелектуальний і духовний потенціал, накопичений за тисячоліття його творчої історії. Прислів'я в усі часи й в усіх народів були й залишаються не лише окрасою мови, крилатими висловами і влучними афоризмами, а й достовірним свідченням способу організації менталітету.

Японські прислів'я і приказки несуть на собі відбиток тисячолітньої історії мудрості, відображеної в ієрогліфічних знаках, якими писали такі великі генії людства, як Конфуцій, Лао Цзи, Мацуо Басьо, а також багато інших філософів і поетів, які навіки уславили свої імена в історії не тільки Японії і Китаю, а й світової культури. “Семимовний словник прислів'їв і приказок”, Добко Т., 2009.

Як уже було згадано вище, у японській мові немає єдиного слова на позначення терміну фразеологічна одиниця. Це збірне поняття, яке включає до себе 諺 (котовадза), 言い習わし (іінараваші), 慣用句(канйоку), 故事成語 (коджі сейго), 四字熟語 (йоджджюкуго) 俚諺 (ріген) та інші.

Причиною цьому слугує самотність японської мови та значна відмінність культур. Проте, прислів'я та приказки становлять значний пласт японської лексики.

Розглянемо детальніше кожен з фразеологічних одиниць:

1. 諺 ことわざ (котовадза) — сталий вислів повчального змісту, що сформувався у результаті накладання життєвого досвіду, включаючи у себе уроки винесені з життя з сатиричним підтекстом. Такі вислови частіше за все натхненні спостереженнями за природою та рибальством. Значної популярності у використанні котовадза набули за рахунок своєї стислості і точності, що стосуються певних подій у житті (Weblio, 1995).

Наприклад, прислів'я 猫も杓子も ねこもしやくしも (неко мо шякуші мо) дослівно означає “навіть кіт і черпак”, що можна перекласти як “будь-яка людина, будь-хто без усіляких вмінь”.

蛙の面に水 かえるのつらにみず (каеру но цура ні мідзу), дослівно “вода на жаб'ячій морді”, що означає ніяк не впливати на когось або, якщо порівняти з українським різномаїттям фразеологізмів, то синонімічним фразеологізмом буде “як з гуски вода”.

2. 慣用句 かんようく (канйоку) — сталі словосполучення з двох або більше слів, що окремо мають різні значення, проте у сукупності утворюють цілісне поняття. Особливість канйоку в тому, що їх не перекладають дослівно.

Яскравим прикладом слугуватиме 顔が広い かおはひろい (као га хірой) — буквально “широке обличчя”, що означає “мати багато знайомих”(Weblio, 1995).

Серед таких словосполучень є багато слів, що описують частини тіла, тварин та продукти харчування.

Як от 犬死に いぬじに (іну джі ні) — “смерть собаки”, тобто померти даремно.

3. 故事成語 こじせいご (коджі сейго) — фразеологічна одиниця утворена з певної історії, походження якої корінням сягає китайської класичної літератури (Weblio, 1995).

井の中の蛙大海を知らず — “ жаба в колодязі не знає океану”. Може стосуватися людини, яка помилково думає, що знає усе або добре на чомусь розуміється. Також це можна трактувати як наївний.

4. 四字熟語 よじじゆくご (йоджіджюкуго) — сталий вислів, що використовується для позначення складних словесних конструкцій, які складаються з чотирьох ієрогліфів (Weblio, 1995).

切磋琢磨 せっさたくま (сессакума) — дружнє суперництво. «切 (кірі)» означає різання кісток, «磋(кі)» означає полірування слонової кістки,

«琢 (таку)» означає різьблення з нефриту, а «磨 (ма)» означає натирання каменю напилком. Спочатку це слово використовувалось як вихваляння старанної людини. Пізніше це стало сенсом заохочення один одного вдосконалювати свої знання та мораль, наполегливо працювати.

5. 俚諺 りげん (ріґен) — “Прислів'я, яке дійшло до світу” — визначення, яке нам пропонує **GOO**. Сталий лаконічний вислів, що широко використовується у побуті. Народна творчість, афоризми, характерні для діалектів (Weblio, 1995).

Співставивши результати експерименту, проглядається тенденція, що у японській мові до групи прислів'їв і приказок відносяться не лише йоджіджюкуґо чи котовадза, а й коджі сейґо, канйоку у яких теж фразеологічне походження, ріґен як свідчення діалектизмів у прислів'ях і приказках.

Також важливо відзначити, що японські фразеологізми мають сильний контекстуальний характер, тому їх значення може змінюватися в залежності від ситуації.

1.3 Йоджіджюкуго як особливий вид фразеологічних одиниць в японській мові

Разом із різноманітними культурними, релігійними та писемними запозиченнями з Китаю, Японія запозичила і фразеологічні одиниці, які зараз в японській мові називаються йоджіджюкуго (Складні словесні конструкції, які складаються із чотирьох ієрогліфів та мають китайське походження. В китайській мові такі ідіоми називаються чен'юй.) та займають особливе місце серед її фразеології (Пирогов В.Л., 2015, с.114).

Йоджіджюкуго мають свої витoki з різних джерел, наприклад — із буддистських вірувань, з китайської культури та філософії. Вважається, що йоджіджюкуго беруть свій початок від китайських чен'юй.

Чен'юй — сталий вираз, найпоширеніший вид фразеологізмів у китайській мові, який вживається протягом тривалого часу й має просту та стислу форму. Це неподільна одиниця, що несе в собі переносне значення. У разі розподілу чен'юй, окремі його компоненти втрачають цілісність і не передають закладеного першопочаткового сенсу. Ці вирази потрапили до японської мови ще у процесі її формування.

За століття існування чен'юй в японській мові, вони стали невід'ємною частиною японської фразеології в якості йоджіджюкуго. Насамперед йоджіджюкуго існували як прийдешні з Китаю фразеологічні запозичення, що відображали собою виключно реалії китайської мови та з часом почали з'являтися власне японські йоджіджюкуго. Їх будова була запозичена з китайської, проте з японською канвою, у результаті чого з'явилися унікальні суто японські вислови, що не мають аналогій в китайській мові. Окрім того, власне китайські йоджіджюкуго зазнавали докорінних змін не лише у написанні, а й значення вислову змінювалось. Тим не менш, значна кількість йоджіджюкуго лишається рівнозначними висловами до чен'юй.

Однією з особливостей йоджіджюкуго є наявність автора. Тому цілком логічною є тенденція, коли хайку перетворюються на прислів'я і навпаки.

Посилаючись на матеріали статті в “Thejapantimes”, розглядаючи феномен йоджіджюкуго, виділяють фразеологічні та не-ідіоматичні йоджіджюкуго.

Не зважаючи на першопочаткове походження йоджіджюкуго як фразеологічного вислову, в японській мові виділяють значну кількість таких словосполучень, де кожен компонент можна перекласти окремо, при цьому значення словосполучення не втрачається, тобто можна перекласти буквально.

Отже перший підвид йоджіджюкуго, який ми розглянемо — не-ідіоматичні сполучення.

Наприклад, словосполучення 試行錯誤 しこうさくご (шіко:сакуго) — “метод проб і помилок”. Кожну складову можна перекласти окремо, при цьому значення вислову не змінюється. Ідіома трактується як: “Коли ви кидаєте виклик чомусь, шукайте відповідний шлях і продовжуйте, повторюючи спроби та невдачі”.

Вислів 力戦奮闘 りきせんふんとう (рікісенфунто:) — “напружена боротьба”, що означає “докласти максимум зусиль, проявити мужність і боротися з усіх сил”.

Також яскравим прикладом не-ідіоматичного йоджіджюкуго слугує вислів 善因善果 ぜんいんぜんか (дзеніндзенка) — “добра причина і добрий плід (наслідок)”. Якщо ви робите добрі справи, ви будете винагороджені хорошими результатами.

率先垂範 そっせんすいはん (соссенсуіхан) — “провідний приклад для наслідування”. Ідіома носить в собі зміст «подавати приклад». Це означає брати на себе лідерство в тому, що люди не хочуть робити, і бути прикладом для інших.

老若男女 ろうにやくなんによ (ронняку нанньо) — дослівно “старий”, “若 молодий”, “男 чоловік”, “女 жінка”. Має значення “чоловіки та жінки різного віку”. Або “молоді та старі, чоловіки та жінки”.

Другий підвид сталих висловів — ідіоматичні йоджіджюкуго. Окремі частини не несуть в собі загального значення, а лише іноді можуть допомогти встановити загальний сенс. Ідіоматичні вислови мають спеціальне трактування, яке не передбачає собою виокремлення кожної складової. Усі чотири компоненти несуть в собі особливе значення.

十人十色 じゅうにんといろ (джю нін то іро) — буквально означає «десять людей, десять кольорів». Проаналізувавши цей вислів, ви можете зрозуміти, звідки походить його значення «кожному своє». Інші ідіоматичні вислови менш очевидні та вимагають від вас знати історію їхнього походження, адже ієрогліфи неподільні і окремо не несуть закладеного значення.

Наприклад, часто вживаний вислів 一所懸命 いっしょけんめい (ішшьокенмей), який якщо перекладати складові дослівно, “一(いち)” — один, “所(ところ)” — місце, “懸(あがた)” — підвіска, “命(いのち)” — життя. Фразеологічне значення якого — “докладати великих зусиль”.

Наступний вислів прийшов у фразеологію з буддизму. 言語道断 ごんごどうだん (гонгодо:дан) — “обурливо”. Афоризм трактується як “словами неможливо описати, наскільки це погано”. Це слово також спочатку означало настільки глибоку істину, що неможливо висловити її словами (слово узятє з Сутри Юйми), але на сьогодні воно означає щось настільки жахливе, що це неможливо виразити словами.

一日一歩 いちにちいっぽ (ічінічі іппо) — “один день, один крок”. Влучний український відповідник “тихше їдеш — далі будеш”.

君子不器 くんしふき (куншіфукі) — “джентльмен — не посудина”, тобто люди універсальні, на відміну від посудини, у якої лише одне призначення. Вислів трактується як “Відмінна людина, особа не лише

вправна в одній галузі, але має талант, який можна використати в будь-якій сфері”.

点滴穿石 てんてきせんせき (тентекі сенсекі) — “важкі постійні зусилля”. Навіть маленька крапля води може зробити дірку в твердому камені, якщо вона продовжує падати в одній точці протягом тривалого часу. Навіть якщо ви докладете трохи зусиль, у вас буде сила досягти великих результатів.

У сучасних йоджіджюкуго можна простежити, що витoki таких словосполучень йдуть з буддійських писань, стародавніх історій та японських приказок.

1.4 Методи дослідження прислів'їв та приказок в японській мові

Прислів'я та приказки у кожного народу виникають як наслідок узагальнення спостережень над різними явищами: працею людини, взаєминами між людьми, природою та життям тварин. Вони часто містять різні поради, засуджують негативні риси характеру, закликають до наполегливості та витримки.(Куковська В., 2020р., с.64).

Для дослідження прислів'їв і приказок використовують різноманітні методи їх дослідження на історичному тлі з урахуванням етнографічних, лінгвістичних та інших особливостей.

Існує кілька методів дослідження прислів'їв та приказок в японській мові.

1. Колекціонування та аналіз зібраних текстів. Одним з найбільш популярних методів дослідження прислів'їв та приказок є збирання та аналіз текстів, що містять ці вирази. Цей підхід полягає в тому, щоб знайти якомога більше текстів, які містять ці вирази, і проаналізувати їх, щоб виявити певні закономірності та особливості використання цих виразів у японській мові.

2. Етнографічні дослідження. Цей метод полягає в тому, щоб провести дослідження в певному етнографічному контексті, де ці вирази використовуються. Наприклад, можна провести дослідження в японських сільських громадах або в місцевих спільнотах, щоб вивчити, які прислів'я та приказки є популярними в цих контекстах, та як вони використовуються в повсякденному житті.

3. Лінгвістичний аналіз. Цей метод полягає в аналізі мовних структур, які використовуються в прислів'ях та приказках. Лінгвісти досліджують мовні структури, щоб встановити, які граматичні форми, лексичні одиниці

та структури використовуються в цих виразах. Це може допомогти розуміти значення та контекст використання прислів'їв та приказок у японській мові.

4. Контекстуальний аналіз. Метод полягає в тому, щоб вивчити контекст використання прислів'їв та приказок у різних ситуаціях.

5. Іншим методом дослідження прислів'їв та приказок є стилістичний аналіз. У цьому випадку дослідник звертає увагу на особливості вживання певних прислів'їв та приказок в різних стилістичних ситуаціях. Наприклад, які прислів'я та приказки вживаються в офіційній мові, а які - в розмовній.

6. Ще одним методом дослідження є порівняльний аналіз прислів'їв та приказок різних країн та культур. Цей метод дозволяє виявити спільні риси та відмінності в уживанні прислів'їв та приказок в різних культурах. Також можна дослідити вплив інших культур на японські прислів'я та приказки, наприклад, китайської культури.

Таким чином, дослідження прислів'їв та приказок в японській мові може здійснюватись за допомогою різних методів, які включають лінгвістичний аналіз, етнографічні дослідження, стилістичний аналіз та порівняльний аналіз. Комбінація різних методів дозволяє отримати більш повне та глибше розуміння прислів'їв та приказок в японській культурі.

Висновки до Розділу I

Як показав аналіз теорії, фразеологія — це розділ мовознавства, що вивчає словосполучення з ускладненою семантикою, тобто фразеологічні одиниці або фразеологізми. Проте, варто зауважити, що у японському мовознавстві не існує окремого терміну на позначення явища фразеології.

Хоча слід звернути увагу, що японська мова містить цілу низку слів на позначення фразеологічних одиниць, а саме: 諺 *ことわざ* (котовадза) – прислів'я, приказка або афоризм. 言い習わし *いいならわし* (іінараваші) – сталий вислів. 慣用句 *かんようく* (канйоку) – ідіома, ідіоматичний вислів. 故事成語 *こじせいご* (коджі сей'го) – сталий вислів, ідіома. 四字熟語 *よじじゆくご* (йоджіджюку'го) – фразеологічні одиниці, запозичення з китайської мови, що складаються всього з чотирьох ієрогліфів, 俚諺 *りげん* (рі'ген) – приказка, стійкий вислів з лаконічною будовою. Таким чином можна зробити висновок, що у японській мові немає єдиного поняття про фразеологічну одиницю, яка сприймається як прислів'я чи приказка.

Японська класифікація фразеологічних одиниць нечітка за структурою та досить об'ємна. Причиною цьому слугує самотність японської мови та значна відмінність культур. Проте, прислів'я та приказки становлять значний пласт японської лексики

Шляхом аналізу фразеологізмів, що існують з найдавніших часів було виявлено, що часто зустрічаються фразеологізми, що пов'язані з історичними фактами, релігією, поезією, побутом, красою природи тощо. Також, особливу групу фразеологічних одиниць складають фразеологізми, в структурі яких в якості повнозначного компонента міститься лексема, що означає частину тіла людини чи тварини.

Особливим видом фразеологічних одиниць в японській мові є йоджіджюку'го, що становлять значний пласт лексики, у тому числі

щоденного ужитку. В свою чергу ці фразеологічні одиниці мають підвиди, а саме: ідіоматичні та не-ідіоматичні йоджіджюкуго.

Не зважаючи на те, що вважається, що йоджіджюкуго походять від китайських чен'юй, ці фразеологічні одиниці мають свої витoki з різних джерел, наприклад — із буддистських вірувань, з китайської культури та філософії. Крім того, існують і власне японські фразеологічні одиниці, які не мають китайських аналогів.

Окрім того, не менш важливим аспектом є дослідження прислів'їв та приказок в японській мові може здійснюватись за допомогою різних методів, які включають лінгвістичний аналіз, етнографічні дослідження, стилістичний аналіз та порівняльний аналіз. Комбінація різних методів дозволяє отримати більш повне та глибше розуміння прислів'їв та приказок в японській культурі.

РОЗДІЛ 2.

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ

2.1 Класифікація фразеологізмів

Існує кілька класифікацій фразеологізмів в японській мові. Одна з таких класифікацій базується на їхніх граматичних ознаках.

Відповідно до інформації зазначеної у праці “ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФРАЗЕОЛОГІЇ, 1999 р.”, фразеологізми мають чітке розмежування з точки зору граматичної структури. Деякі фразеологізми є одиницями, що відповідають словосполученням, тоді як інші відповідають реченням.

Фразеологізми, що відповідають словосполученням, організовані за моделями вільних сполучень слів, що характерні для конкретної мови. Субстантивні, дієслівні, ад'єктивні та адвербіальні фразеологізми можуть розрізнятися в залежності від граматичних категорій, які вони мають.

Фразеологізми з граматичною структурою речення, такі як прислів'я, приказки, афоризми, крилаті фрази, вигуківі та деякі модальні фразеологізми, можуть мати національну своєрідність і містити мораль чи життєву мудрість. Найпоширенішими серед них є прислів'я та приказки.

Посилаючись на запропоновану Т. Комарницькою, 2013 р., класифікацію, розглянемо японські фразеологізми за походженням:

1. Приказки та прислів'я, що являють собою сталі вирази народної мови.
2. Професійні терміни, що набули переносного значення.
3. Фразеологічні вирази, що були запозичені з інших мов або є перекладами.
4. Вислови, які мають своє коріння в античній культурі. Варто зазначити, що таких фразеологізмів в японській мові менше, ніж в європейських мовах.

5. Вислови, що виникають з релігійно-філософських доктрин, зокрема конфуціанства та даосизму, а також рідко використовувані біблійні вислови.
6. Афоризми та цитати відомих людей.

Також фразеологічні одиниці японської мови можуть бути класифіковані за їх походженням у більш широкому розумінні, включаючи японські фразеологізми, запозичення з китайської культурної традиції та літературних текстів, а також з інших мов, зокрема англійської. Розглянемо кожен підвид детальніше.

Власне японські фразеологізми — це ті, що сформувалися в межах японської мови та є складовою частиною її культурної спадщини. Вони мають своє коріння в історії та культурі Японії. Ці фразеологізми можуть використовуватися для передачі традиційних знань та інформації, що передається з покоління в покоління. Посилаючись на працю Т. Комарницької, 2013 р., розглянемо деякі приклади власне японських фразеологізмів:

1. 歯に衣着せぬ (ха-ні кіну кісену) — кажи, як є (букв. не вдягай кімоно на зуби).
2. 明日は明日の風が吹く (ашіта ва ашіта-но кадзе-га фуку) — ранок вечора мудріший (букв. завтра віятиме завтрашній вітер).
3. 牛の歩み (уші-но аюмі) — черепащачим кроком (букв. коров'ячим кроком).
4. 蝦で鯛を釣る (ебіде тай-о цуру) — досягти великого успіху за невеликих затрат (букв. піймати морського окуня на креветку).
5. 顔に紅葉を散らす (као-ні моміджі-о чірасу) — зашарітися (букв. розкидати червоне кленове листя по обличчю).
6. 猫に小判 (неко ні кобан) - буквально "дати золоту монетку коту", що означає даремно витратити щось дороге на того, хто цього не цінує.

Враховуючи значний вплив Китаю на формування матеріальної та духовної культури японського суспільства, запозичення фразеологізмів з китайської є невід'ємною складовою японської фразеології. Так, китайські фразеологізми (кантодзюку) — це фразеологізми, які були запозичені з китайської мови в Японію впродовж тривалого періоду взаємодії між цими двома країнами. Кантодзюку охоплює широкий спектр фразеологізмів, від діалектизмів до формальних висловлювань. Більшість з них походять з конфуціанських текстів та трактатів. Ці фразеологізми включають китайські ідіоми, афоризми, прислів'я, цитати з класичних творів та інші вислови, які перейшли до японської мови разом з концепціями та ідеями, що їх супроводжують.

馬耳東風 (ба-джи тонфу) — з вірша Лі Бая: неначе східний вітер пронизав коневі вухо. Що має значення: ні найменшого занепокоєння, абсолютно байдужий.

Не менш важливо виділити й існування йоджіджюкуго, що теж прийшли у японську мову з Китаю. Як було зазначено вище, йоджіджюкуго — фразеологічні одиниці китайського походження, що складаються лише з чотирьох ієрогліфів. Як наприклад:

1. 清淨潔白 (сейджьо:кеппаку) — чистий серце і чистий свідомістю.
2. 大驚失色 (дайкьо шішшьоку) — що дослівно означає “велика несподівана зміна кольору”. Цей вислів означає бути страшенно здивованим аж до того, що колір обличчя зникає.
3. 興味津々 (кьо:мі шіншін) — дослівно означає “поглинаючий інтерес”, щось, що дуже сильно приваблює ваш інтерес.
4. 鼓舞激勵 (кобу гекірей) — “заохочення”, Вислів має значення “надихати та заохочувати”.
5. 隱忍自重 (іннін джічьо:) — означає набратись терпіння і утриматись від необережних вчинків.

6. 油断大敵 (юдан тайтекі) — неуважність — ворог, що призводить до невдачі. Не нехуйте пильністю, адже небезпека приходить швидше, коли на неї не очікують.

7. 乳母日傘 (онбахігаса) — “дитину дуже важливо виховувати”. Виховувати дитину з найбільш можливою турботою, балувати її матеріальними благами багатой родини, виховувати в тепличній атмосфері.

8. 前代未聞 (дзендай мімон) — “безпрецедентний”. Нечуваний ніколи раніше, без аналогів у історії.

9. 純真無垢 (джюншін муку) — чистота, невинність.

10. 機略縱橫 (кіряку джю:о:) — свобода стратегії.

11. 虎視眈眈 (коші тантан) — “тигрове око”. Як тигр, що полює на свою здобич, чекати нагоди, тихо спостерігати.

12. 珍味佳肴 (чінмікако:) — “делікатес”, рідкісне частування.

13. 陰謀詭計 (імбо: кікей) — “планування змови”, що означає розробляти плани таємних схем обману людей.

14. 乾坤一擲 (кенкон іттекі) — “поставити на усе”, зробити рішучий крок і зіграти в гру з високими ставками.

15. 相思相愛 (со:ші со:ай) — “взаємна прихильність”, що означає обожнювати або любити один одного.

Змішування культур та контакти з іншими країнами призвели до запозичення фразеологізмів з інших мов, зокрема з англійської мови. В наш час активний розвиток глобалізації та міжкультурної взаємодії призводить до збільшення кількості запозичених фразеологізмів з інших мов у японську мову. Такі фразеологізми можуть бути взяті з різних мов, таких як вищезазначена англійська, а також французька, німецька, китайська, корейська та інші. Ці запозичені фразеологізми активно використовуються в японському мовленні, особливо в сфері бізнесу та технологій, що в свою чергу призвело до виникнення цілого пласту лексики 和製英語 (васей ейго)

— японські слова, утворені з елементів одного або кількох англійських термінів. Як наприклад:

1. ロングラン (ронгуран) — запозичений фразеологізм з англійської мови, що означає "довготривалий показ (фільму, вистави тощо)".
2. キャッチコピー (кятчікоппі) — запозичений фразеологізм з англійської мови, що означає "слоган, рекламний девіз".
3. サラリーマン (сарарі:ман) — офісний працівник.
4. ドライブイン (дорайбу ін) — з акусочна з автостоянкою.
5. タイムリー таймури:) — своєчасний, вчасно.
6. アフターサービス (афута:са:бісу) — запозичений фразеологізм з англійської мови, що означає "післяпродажне обслуговування".

До того ж, у японській та англійській мовах є багато прислів'їв, які мають схоже значення. Ось 10 із них обрані на інформаційному просторі シェーン .

1. All is well that ends well — 終わりよければすべてよし (оварі йокереба субете йорі). Добре те, що закінчується добре. Походить цей вислів з Англії, а саме з Шекспірівських творів.

2. After the storm comes a calm — 雨降って地固まる (аме футте джікатамару). Приказка говорить: "Після грози настає спокій". Вислів "затишшя перед бурею" схожий, але має відмінне значення.

3. Misfortunes never come singly — 泣き面に蜂 (накіцураніхачі). Іншими словами, "Біда не приходить одна".

4. It is no use crying over spilt milk — 覆水盆に返らず (фукусуібон ні каерадзу). Дослівний переклад: "Немає сенсу плакати над розлитим молоком". Цей вираз є універсальним.

5. So many men, so many minds — 十人十色 (джюнін то:іро). Це означає "скільки людей, стільки й смаків", кожен має відміну думку і погляд.

6. Kill two birds with one stone — 一石二鳥 (іссекінічьо:), що теж походить від англійського прислів'я і має значення “вбити двох зайців одним пострілом”.

7. Rome wasn't built in a day — ローマは一日にして成らず (ро:ма ва цуітачі ні шьте нарадзу). Досить відомий вислів, що був опублікований у 1545 році як переклад середньовічних французьких прислів'їв Еразма.

8. Better late than never — 遅れても、やらないよりはまし (окурете мо яранай йорі хамаші). Краще пізно, ніж ніколи. Навіть якщо ви відстаєте, починайте докладати зусиль.

9. No pain, no gain — 虎穴に入らずんば虎子を得ず (кокецу ні ірадзунбакоджі о едзу). Немає зусиль, немає прибутку. Щоб отримати щось цінне, потрібні зусилля та праця.

10. Experience must be bought — 経験はお金を出してでも買わなければならぬ (кейкен ва окане о дашьте демо каванакереба наранай) — досвід треба купувати за гроші. Це вислів про те, що досвід і труднощі, які є, потрібно спробувати, навіть якщо за них доведеться заплатити.

2.2 Особливості структури прислів'їв та приказок в японській мові

Прислів'я та приказки в японській мові є важливою частиною її культури та мають давню історію. Основна особливість структури прислів'їв та приказок в японській мові полягає в їх лаконічності та конкретності вислову. Вони часто містять у собі всього одну або дві ідеї, які передають важливість певної ситуації або розмірковування.

Особливості структури прислів'їв та приказок в японській мові можна проілюструвати на прикладі перекладу англомовних прислів'їв на японську мову. У японському перекладі прислів'їв зазвичай зберігається загальний зміст та ідея, але змінюється структура та формат висловлювання.

Наприклад, прислів'я "All's well that ends well" можна перекласти на японську як 「結果が良ければ全て良し」(кекка га йокереба субете йоші), що буквально означає "Якщо результат добрий, то все добре". В цьому перекладі зберігається головна ідея прислів'я, але структура висловлювання відрізняється від оригінального англомовного варіанту.

Інше прислів'я "When in Rome, do as the Romans do" можна перекласти на японську як 「郷に入れば郷に従え」(гоу ні іреба гоу ні шітагае), що означає "Коли в Римі, живи, як римляни". У цьому перекладі також зберігається головна ідея прислів'я, але змінюється формат висловлювання та використовуються японські ідіоми.

Загалом, переклад прислів'їв та приказок з англійської на японську відображає специфіку японської мови та культури, але зберігає головні ідеї та значення висловлювання.

Аналізуючи усі зазначені вище вислови простежується певна закономірність щодо структури прислів'їв та приказок в японській мові.

1. Багато японських прислів'їв та приказок складаються всього з кількох слів, як до прикладу йоджіджюкуго, що складаються усього з

чотирьох ієрогліфів. Це дозволяє легко запам'ятовувати їх та використовувати в різних ситуаціях. Наприклад:

相思相愛 (со:ші со:ай) — “взаємна прихильність”, що означає обожнювати або любити один одного.

2. Багато прислів'їв та приказок включають канджі як один з елементів їх структури. Це дозволяє передати глибше значення та історію цих висловів. Наприклад:

一日一歩 いちにちいっぽ (ічінічі іппо) — “один день, один крок”. Влучний український відповідник “тихше їдеш — далі будеш”.

3. Велика кількість японських прислів'їв та приказок містять антитетичну структуру, коли дві протилежні ідеї зіставляються в одному вислові.

老若男女 ろうにゃくなんによ (ронняку нанньо) — дослівно “старий”, “як молодий”, “чоловік”, “жінка”. Має значення “чоловіки та жінки різного віку”. Або “молоді та старі, чоловіки та жінки”.

4. Чимало прислів'їв та приказок містять образні вислови, які можуть бути складними для розуміння для тих, хто не знайомий з японською культурою.

馬耳東風 (ба-джи тонфу) — з вірша Лі Бая: неначе східний вітер пронизав коневі вуха. Що має значення: ні найменшого занепокоєння, абсолютно байдужий.

5. Досить багато японських прислів'їв та приказок містять метафори, що використовуються для передачі концепцій та ідей.

明日は明日の風が吹く (ашіта ва ашіта-но кадзе-га фуку) — ранок вечора мудріший (букв. завтра віятиме завтрашній вітер).

6. Японські прислів'я та приказки мають корені в японській історії та культурі, і їхнє значення може змінюватися в залежності від контексту.

Наступний вислів прийшов у фразеологію з буддизму. 言語道断 ごんごどうだん (гонгодо:дан) — “обурливо”. Афоризм трактується як “словами

неможливо описати, наскільки це погано”. Це слово також спочатку означало настільки глибоку істину, що неможливо висловити її словами (слово узятє з Сутри Юйми), але на сьогодні воно означає щось настільки жахливе, що це неможливо виразити словами.

Висновки до розділу II

Підсумовуючи опрацьований вище матеріал, можна зробити висновки щодо структурних особливостей прислів'їв і приказок у японській мові.

У японській мові існує декілька класифікацій фразеологізмів. Одна з таких класифікацій базується на їхніх граматичних ознаках. У цьому випадку фразеологізми поділяються на одиниці, що відповідають словосполученням, тоді як інші відповідають реченням. Фразеологізми, що відповідають словосполученням можуть розрізнятися в залежності від граматичних категорій, які вони мають: субстантивні, дієслівні, ад'єктивні та адвербіальні.

Найпоширенішими серед фразеологізмів з граматичною структурою речення є прислів'я та приказки.

Наступна класифікація розрізняє фразеологізми за походженням: японські фразеологізми, запозичення з китайської культурної традиції та літературних текстів, а також з інших мов, зокрема англійської.

А також класифікація за походженням запропонована Т. Комарницькою:

1. Приказки та прислів'я — сталі вирази народної мови.
2. Професійні терміни, що набули переносного значення.
3. Фразеологічні вирази — запозичення та переклади.
4. Вислови з античної культури.
5. Вислови з релігійно-філософських доктрин.
6. Афоризми та цитати відомих людей.

Японські прислів'я та приказки мають важливе значення в японській культурі. Вони відрізняються лаконічністю та конкретністю вислову, містять у собі всього одну або дві ідеї, які передають важливість певної ситуації або розмірковування. Ці особливості можна проілюструвати на прикладі

перекладу англomовних прислів'їв на японську мову, де зберігається загальний зміст та ідея, але змінюється структура та формат висловлювання. Багато прислів'їв складаються з кількох слів, а деякі містять канджі як один з елементів їх структури. Загалом, переклад прислів'їв та приказок з англійської на японську відображає специфіку японської мови та культури, але зберігає головні ідеї та значення висловлювання. Японські прислів'я та приказки є важливою складовою японської культури та їх структура відображає її специфіку.

ВИСНОВКИ

Фразеологія є розділом мовознавства, що вивчає словосполучення з ускладненою семантикою, а саме фразеологічні одиниці або фразеологізми.

У японському мовознавстві немає окремого терміну на позначення явища фразеології, але існує ціла низка слів на позначення фразеологічних одиниць, таких як прислів'я, приказка, ідіома, сталий вислів тощо. Японська класифікація фразеологічних одиниць є нечіткою за структурою та досить об'ємною через самобутність японської мови та значну відмінність культур.

Фразеологізми у японській мові пов'язані з історичними фактами, релігією, поезією, побутом, красою природи, а також містять лексеми, що означають частини тіла людини чи тварини. Особливим видом фразеологічних одиниць є йоджіджюкуго, що становлять значний пласт лексики, у тому числі щоденного ужитку. Їх підвиди – ідіоматичні та не-ідіоматичні йоджіджюкуго.

У японській мові існує декілька класифікацій фразеологізмів: за граматичною структурою, за походженням та інші.

А також класифікація за походженням запропонована Т. Комарницькою:

7. Приказки та прислів'я — сталі вирази народної мови.
8. Професійні терміни, що набули переносного значення.
9. Фразеологічні вирази — запозичення та переклади.
10. Вислови з античної культури.
11. Вислови з релігійно-філософських доктрин.
12. Афоризми та цитати відомих людей.

Найбільш поширеними є прислів'я та приказки, які мають важливе значення в японській культурі. Ці фразеологізми відрізняються лаконічністю та конкретністю вислову, містять у собі всього одну або дві ідеї, які передають важливість певної ситуації або розмірковування.

У цілому, вивчення фразеології японської мови є важливим для розуміння культурного контексту та формування мовної компетенції. Знання фразеологічних одиниць допомагає краще зрозуміти нюанси мовлення та виразові можливості японської мови.

要約

テーマ: 日本語における慣用句の研究

対象: 日本語の慣用句

性質と研究目的: 複雑な意味を持つ言葉の組み合わせである慣用句、またはフレーズを研究する分野である慣用句学について、日本語における慣用句の特徴と分類を明らかにすることを目的とする。

研究内容と主要な結果: 日本語の慣用句は歴史的事実、宗教、詩、日常生活、自然の美しさに関連しており、人や動物の体の部分を表す語彙を含む。特に、慣用句の一種である「四字熟語」は、日常的に使用される語彙の重要な部分である。これらには、慣用句的なものと非慣用句的なものがある。また、慣用句は、文法的構造、起源などによって分類される。最も一般的なのは「ことわざ」と「諺」であり、簡潔で具体的な表現を特徴としている。これらは、特定の状況や考え方の重要性を伝えるのに役立つ。

日本語の慣用句は、日本文化の理解や言語能力の形成にとって重要である。慣用句の知識は、日本語の表現力や微妙なニュアンスを理解するのに役立つ。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексенко С. Ф. (2020). “КОНКРЕТНО-НАУКОВІ МЕТОДИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”, Суми Видавництво СумДПУ імені А.С.Макаренка.
2. Баран Я., Зимомря М. (1999). “ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФРАЗЕОЛОГІЇ”, Ужгород, с.175.
3. Добко Т., (2009).Вісник “Семимовний словник прислів’їв і приказок”.
4. Комарницька Т. (2013). «ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У ЯПОНСЬКІЙ МОВІ», Київ.
5. Костевич Н. С., (2016). Наукові записки Національного університету «Острозька академія»,
6. Куковська В. (2020). “ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ТЕМАТИЧНИХ ГРУП ПАРЕМІЙ В АСПЕКТІ КОМПЕРАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ”, (Чернівці), с.64.
7. Методи лінгвістичних досліджень : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Слов’янськ : СДПУ, 2010. – 262 с.
8. Пирогов В. Л. (2007). Система ментальних стереотипів, відображена в японських прислів’ях і приказках // Східний світ. - - № 3. - С. 72-79.
9. Пирогов В.Л. (2009). Словник японських прислів’їв і приказок з відповідниками шістьма мовами / Пирогов В.Л. – Харків: Торсінг плюс, – 272 с.
- 10.Пирогов В.Л. (2011). Джерела формування японських паремій: типолого-культурологічний аналіз// Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Вип. 54. – С. 358 – 368.
- 11.Пирогов В.Л. (2015). Місце йодзідзюкуго в системі фразеології сучасної японської мови: порівняльний аспект / В. Пирогов // Мовні і

- концептуальні картини світу. – ВПЦ «Київський університет». – Вип. 54. – С. 114–120.
12. Саніна Г. В (2020). Філологічні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку : Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 24–25 січня 2020 року. – Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2020. – 164 с.; с.78.
 13. Селіванова О. О. (2006). Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава, Довкілля-К, – 644 с.
 14. Федічев, О., (2006). "Чен юй" як найпоширеніший вид фразеологізмів у китайській мові,
 15. にゃんこ四字熟語辞典, 西川清史, 2022.
 16. Кото Банк [Пошук словників, енциклопедій та баз даних одночасно] (kotobank.jp)
 17. Словник української мови: в 11 томах. — Том 10, 1979. — Стор. 638.
 18. 【100 відомих історичних фразеологізмів】 Список відомих фразеологізмів та їх значень – Енциклопедія прислів'їв та ідіом (proverb-encyclopedia.com)
 19. <http://www.edrdg.org/projects/yojijukugo.html>
 20. <https://www.goo.ne.jp/>
 21. <https://hilhorst.eu/kotowaza/en/start/>
 22. <https://www.japantimes.co.jp/life/2022/04/29/language/yojijukugo-four-kanji-words/>
 23. <https://kinarino.jp/cat7/17375>
 24. https://www.languagerealm.com/japanese/japaneseproverbs_me.php
 25. <https://www.minyu-net.com/serial/archive/yoji-jyukugo.php>
 26. <https://news.mynavi.jp/article/20220311-2279255/>
 27. <https://www.shane.co.jp/column/detail/id=18928>

28. <https://www.tofugu.com/japanese/yojijukugo-idioms/>